

Dnevni avaz: Intervju sa visokim predstavnikom Valentinom Inzkom

Razgovarao: Erol Avdović

Dnevni avaz: Žurite, pravo iz UN-a u Banju Luku na otvaranje Ferhadije. Kako taj važan događaj želite prokomentirati? Je li taj događaj više neka simbolična politička parada u manjem bh. entitetu ili bi se mogao uzeti kao znak za početak jedne nove inkluzivnosti u RS?

Valentin Inzko: Istina je, žurim iz Njujorka u Banju Luku. Slučaj je htio da sam u utorak posjetio potpuno izgorjelu Srpsku pravoslavnu crkvu u Njujorku blizu Brodveja, a eto u subotu, 7. maja, prisustvovat ću ponovnom otvaranju slavne Ferhadije. Uz ovu džamiju vežu me i emocije, jer sam u njoj bio prije skoro 50 godina. Posjetio sam je kada smo 1967. Bili na maturskom putu s mojom gimnazijom i posjetili Banju Luku poslije Mostara i Sarajeva.

Možda će neki htjeti da iskoriste otvaranje ove obnovljene džamije za paradiranje. Ali, mislim da bi takvo nešto svi normalni ljudi osudili, a pogotovo skromni, ljudski i mudri, muftija Osman ef. Kozlić. Međunarodna zajednica možda nije dosta isticala suživot, jer se poslije rata mnogo pričalo o vojnoj sigurnosti, što je razumljivo. Možda smo trebali imati programe za zajednički život i pomirenje kao, recimo, Francuzi i Nijemci.

Naravno da se nadam da će ovaj plemeniti čin otvaranja čudesne džamije biti početak novog vala tolerancije u Bosni i Hercegovini.

Raduje me što sve više Srba Banjalučana prihvata Ferhadiju kao svoju. Dakle, računam da će pozitivne poruke otvaranja biti od najšireg značaja za BiH i cijelu regiju. Također, tu je i poruka da je vrijeme rušenja u BiH prošlo i da je vrijeme izgradnje već uveliko počelo.

Dnevni avaz: Pored pozitivnih poruka koje ste o BiH iznijeli u UN-u, opet su Vas oštro kritizirali Rusi: da ste pristrasni, da za sve nedaće okrivljujete bosanske Srbe, da ne promovirate unutarbosanski dijalog, ali promovirate približavanje BiH euroatlantskim integracijama, čak su Vam zamjerili i kako ste prokomentirali presudu Karadžiću. Šta Vi kažete na sve to?

Valentin Inzko: Rusi me obično kritikuju, imaju svoje interese i pravo na svoje stavove. To je normalno. Ne shvatam, međutim, da me kritikuju za nešto što vlada i narodi u Bosni i Hercegovini žele: euroatlantske integracije. Narodu ti procesi čak idu presporo. Znači, aplikacija za članstvo u EU je podnesena, a Zakon o odbrani predviđa saradnju sa NATO-om. Tu nije bilo nikakvog nametanja. Vidjeli ste da sam dobio dosta snažnu podršku svih ostalih 14 članica Vijeća sigurnosti, ovdje u UN-u.

Dnevni avaz: Hoće li naredni izvještaj o BiH, za šest mjeseci, kako ste nagovijestili, biti bolji od ovog sada? Hoće li BiH progovoriti konačno istim glasom?

Valentin Inzko: Nadam se da će sljedeći izvještaj biti bolji. Ali, nije samo do mene. Ja sam samo zrcalo, seizmološka stanica. Ako neko priča o referendumu, ja o tome samo izvještavam. Nisam ja otac referenduma, nego izvjestitelj. Nisam ja prouzrokovao neki talas, nego o njemu samo pišem. Kada je riječ o zajedničkom glasu, želim reći da me pozitivno iznenadio ambasador BiH pri UN-u Miloš Vukašinović stvarnim i

sadržajnim govorom u Vijeću sigurnosti, a mislim da je progovorio u ime BiH, istim glasom za svakoga. Svaka mu čast.

Dnevni avaz: Ovdje u UN-u rekli ste i da „nema pariteta među masovnim grobnicama“. Na šta ste mislili, uz sve one ocjene o davanju Karadžićevog imena studentskom domu na Palama kao o pogrešnom činu i poruci, posebno mladim generacijama?

Valentin Inzko: Neki predstavnici iz RS obratili su se generalnom sekretaru UN-a Ban Ki-munu – kako bi u nekom smislu ratni zločini trebali biti procesuirani na bolji, fer način, nekako s više balansa. Zato sam rekao da nema pariteta među masovnim grobnicama ili ratnim zločincima. Isto tako sam kazao, a želim to ponoviti, da svaka nevina žrtva zaslužuje poštovanje, istragu o počinocima i dostojanstven pokop. Tu je nacionalnost nebitna. Majka koja je izgubila sina želi ga sahraniti, želi znati gdje mu je grob, da tamo plače i olakša svoju dušu i bol. Zato treba više raditi na memorijalnoj kulturi. Sigurno je i da je imenovanje studentskog doma po ratnom zločincu pogrešno shvatanje memorijalne kulture. Političari koji glorifikuju ratne zločince zato se stavljaju van svakog civilizacijskog kruga.